

Guia docent

240EQ016 - 240EQ016 - Polímers i Biopolímers

Última modificació: 02/06/2022

Unitat responsable: Escola d'Enginyeria de Barcelona Est
Unitat que imparteix: 713 - EQ - Departament d'Enginyeria Química.

Titulació: MÀSTER UNIVERSITARI EN ENGINYERIA QUÍMICA (Pla 2012). (Assignatura obligatòria).

Curs: 2022   **Crèdits ECTS:** 6.0   **Idiomes:** Castellà

PROFESSORAT

Professorat responsable: JORGE PUIGGALI BELLALTA

Altres: SEBASTIAN MUÑOZ GUERRA - MONTSERRAT GARCIA ALVAREZ

REQUISITS

Donat que l'assignatura està en procés d'extinció, sense tenir docència (només dret a examen), només podran matricular-se aquells estudiants que hagin matriculat i cursat l'assignatura en cursos anteriors, sense haver-la superat.

COMPETÈNCIES DE LA TITULACIÓ A LES QUALS CONTRIBUEIX L'ASSIGNATURA

Específiques:

1. Aplicar coneixements de matemàtiques, física, química, biologia i altres ciències naturals, obtinguts mitjançant estudi, experiència, i pràctica, amb raonament crític per establir solucions viables econòmicament a problemes tècnics.
2. Conceptualitzar models d'enginyeria, aplicar mètodes innovadors en la resolució de problemes i aplicacions informàtiques adequades, per al disseny, simulació, optimització i control de processos i sistemes..
3. Dissenyar productes, processos, sistemes i serveis de la indústria química, així com l'optimització d'altres ja desenvolupats, prenent com a base tecnològica les diverses àrees de l'enginyeria química, comprensives de processos i fenòmens de transport, operacions de separació i enginyeria de les reaccions químiques, nuclears, electroquímiques i bioquímiques.
4. Integrar-se amb facilitat a l'equip tècnic interdisciplinari i creatiu de qualsevol empresa del sector químic o centre de recerca.

Genèriques:

5. Capacitat per aplicar el mètode científic i els principis de l'enginyeria i economia, per formular i resoldre problemes complexos en processos, equips, instal·lacions i serveis, en els quals la matèria experimenti canvis en la seva composició, estat o contingut energètic, característics de la indústria química i d'altres sectors relacionats entre els quals es troben el farmacèutic, biotecnològic, materials, energètic, alimentari o mediambiental
6. Comunicar i discutir propostes i conclusions en fòrums multilingües, especialitzats i no especialitzats, d'una manera clara i sense ambigüitats.
7. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi per al progrés continu de productes, processos, sistemes i serveis utilitzant criteris de seguretat, viabilitat econòmica, qualitat i gestió mediambiental.

METODOLOGIES DOCENTS

Assignatura en procés d'extinció. No hi ha docència, els estudiants que la matriculin ho fan només amb dret a examen.

OBJECTIUS D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

1. Adquirir un coneixement de l'estructura química dels polímers i biopolímers, la seva classificació i la seva nomenclatura.
2. Adquirir un coneixement sobre les propietats bàsiques dels polímers i biopolímers i com es relacionen amb l'estructura química i física.
3. Adquirir un coneixement sobre els processos químics de fabricació dels polímers i dels processos de recuperació dels biopolímers.
4. Adquirir un coneixement general dels principals materials polimèrics industrials, les seves propietats i les seves aplicacions.
5. Adquirir un coneixement dels materials polimèrics avançats i de les estratègies d'investigació que s'apliquen per al seu desenvolupament tècnic.
6. Adquirir un coneixement sobre els principals biopolímers amb aplicacions tècniques, les seves propietats i les seves aplicacions.
7. Adquirir un coneixement sobre la incidència ecològica de la utilització dels materials plàstics i de les tecnologies que s'apliquen per minimitzar l'impacte ambiental.

HORES TOTALS DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores grup petit	18,0	12.00
Hores grup gran	36,0	24.00
Hores aprenentatge autònom	96,0	64.00

Dedicació total: 150 h

CONTINGUTS

1. Química de polímers

Descripció:

Composició, constitució i configuració. Pesos moleculars i la seva distribució. Classificació i nomenclatura. Caracterització de l'estructura química: Cromatografia i espectroscòpies FTIR i RMN. Mètodes de polimerització. Policondensació, poliaddició i uns altres. Tècniques de polimerització. Modificació química i degradació. Pràctiques de laboratori.

Objectius específics:

Conèixer i comprendre l'estructura química dels polímers, com aquesta es determina i com es relaciona amb el comportament dels polímers. Disposar d'uns coneixements bàsics dels procediments que s'empren per a la síntesi de polímers i com s'apliquen a nivell industrial. Conèixer els processos de degradació que afecten als polímers en la seva utilització i el seu aprofitament en el reciclatge i reutilització.

Activitats vinculades:

Resolució d'una col·lecció d'exercicis que permetin a l'alumne familiaritzar-se amb l'estructura i la nomenclatura dels polímers així com amb les tècniques bàsiques de caracterització química (cromatografia GPC, espectroscòpia IR i espectroscòpia RMN). Realització d'una pràctica de polimerització i caracterització i de l'informe corresponent.

Dedicació: 24h

Classes laboratori: 3h

Altres activitats: 12h

Grup gran/Teoria: 6h

Grup mitjà/Pràctiques: 3h

2. Física de polímers

Descripció:

Solubilitat, difusió i permeabilitat de polímers. Termodinàmica de dissolucions de polímers. Conformació molecular. Mètodes fisicoquímics d'anàlisi. Propietats coligatives. Viscositat. Dispersió de llum. L'estat amorf i l'estat cristal·lí. Pràctica de laboratori. Propietats tèrmiques. Propietats mecàniques. Reologia de polímers.

Objectius específics:

Comprendre els principis fisicoquímics del comportament de les dissolucions de polímers i aplicar-los en la caracterització de materials polimèrics. Disposar d'uns coneixements bàsics sobre l'estructura dels polímers i la seva influència en les seves propietats físiques.

Activitats vinculades:

Resolució d'una col·lecció de problemes que compregui aspectes termodinàmics de les dissolucions, caracterització fisicoquímica, anàlisi estructural i propietats en estat sòlid. Realització d'una pràctica i de l'informe corresponent.

Dedicació: 30h

Altres activitats: 15h

Grup gran/Teoria: 9h

Grup mitjà/Pràctiques: 4h 30m

Grup petit/Laboratori: 1h 30m

3- Biopolímers

Descripció:

Fonts naturals. Característiques estructurals. Assemblatges supramoleculares. Biosíntesi i biodegradació. Polisacàrids: midó, cel·lulosa i quitina. Derivats d'interès industrial. Proteïnes fibroses d'interès tecnològic: col·lagen, sedes i queratines. Aplicacions. Politerpens i biopolímers microbians. Biopolímers de síntesis.

Objectius específics:

Conèixer les fonts, propietats i aplicacions dels biopolímers d'interès tecnològic, el seu aprofitament i el seu potencial com a materials competitiu amb els plàstics d'origen petroquímic.

Activitats vinculades:

Treball individual sobre l'obtenció, propietats i aplicacions d'un biopolímer o derivat de biopolímer que serà escollit per cada estudiant.

Dedicació: 20h

Altres activitats: 9h 30m

Grup gran/Teoria: 9h

Grup mitjà/Pràctiques: 1h 30m

4. Materials plàstics d'us general

Descripció:

Termoplàstics de cadena carbonada: Polietilè. Polipropilè. Polièstirè. Polímers acrílics. Policlorur de vinil. Polímers fluorats;
Termoplàstics de heterocadena: Poliamides, Polièsters. Polímers d'altres prestacions; Elastòmers i resines.

Objectius específics:

Disposar d'un coneixement sobre les propietats i aplicacions del polímers sintètics d'utilització més freqüent.

Activitats vinculades:

Treball individual sobre l'obtenció, propietats i aplicacions d'un polímer determinat que serà escollit per cada estudiant.

Dedicació: 14h

Grup gran/Teoria: 4h 30m

Grup mitjà/Pràctiques: 1h 30m

Activitats dirigides: 8h

5. Tecnologia i processat de polímers

Descripció:

Farciments, plastificants i altres additius. Moldeig de plàstics: compressió, injecció i extrusió. Fibres i filat. Pràctica de laboratori.
Tecnologia d'elastòmers.

Objectius específics:

Disposar d'un coneixement sobre la aditivació i formulació de materials polimèrics. Conèixer les principals tecnologies aplicades en el processament dels diferents tipus de materials polimèrics.

Activitats vinculades:

Treball individual explicant les formes de processament d'un polímer determinat que serà escollit per cada estudiant. Realització d'una pràctica i de l'informe corresponent.

Dedicació: 9h

Altres activitats: 4h 30m

Grup gran/Teoria: 3h

Grup mitjà/Pràctiques: 1h 30m

6. Desenvolupament de nous materials

Descripció:

Cristalls líquids. Nanocompostos. Polímers avançats. Polímers biocompatibles i biodegradables.

Objectius específics:

Conèixer els avanços en el disseny de nous materials polimèrics d'interès en el sector industrial i en l'àmbit de la investigació tant teòrica com aplicada.

Activitats vinculades:

Discussió de dos articles científics que seran seleccionats d'acord amb la temàtica.

Dedicació: 14h

Treball autònom (no presencial): 8h

Grup gran/Teoria: 4h 30m

Grup petit/Laboratori: 1h 30m

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

Assignatura en procés d'extinció. Només hi ha una prova final que correspon al 100% de la nota final de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

- Sperling, Leslie Howard. Introduction to physical polymer science. 4th ed. New York: John Wiley & Sons, 2006. ISBN 9780471706069.

Complementària:

- Seymour, R. B. ; Carraher, C. E. Introducción a la química de los polímeros. Barcelona: Reverté, 1995. ISBN 8429179267.

- Fried J. R. Polymer science and technology. 3rd ed. Upper Saddle River: Prentice Hall, 2014. ISBN 9780137039555.

- Strobl, G. The physics of polymers [en línia]. 3rd ed. Berlin: Springer, 2007 [Consulta: 22/05/2020]. Disponible a: <http://site.ebrary.com/lib/upcatalunya/docDetail.action?docID=10230258>. ISBN 9783540252788.

- Reiter, G. ; Strobl, G. R. Progress in understanding of polymer crystallization [en línia]. Berlin: Springer, 2007 [Consulta: 22/05/2020]. Disponible a: <http://site.ebrary.com/lib/upcatalunya/docDetail.action?docID=10171221>. ISBN 9783540473053.

- Wunderlich, Bernhard. Thermal analysis of polymeric materials. Berlin: Springer, 2005. ISBN 3540236295.

- Ward, Ian Macmillan ; J. Sweeney. An introduction to the mechanical properties of solid polymers. 2nd ed. West Sussex: John Wiley & Sons Ltd, 2006. ISBN 047149626X.